

Civilā aizsardzība

Publicēts: 08.06.2020.

Civilā aizsardzība ir pasākumu kopums, kurus īsteno valsts un pašvaldību institūcijas un sabiedrība, lai nodrošinātu cilvēku, vides un īpašuma drošību, kā arī īstenotu atbilstošu rīcību katastrofas un katastrofas draudu gadījumā.

Katastrofa

Katastrofa ir notikums, kas izraisījis cilvēku upurus un apdraud cilvēku dzīvību vai veselību, nodarījis kaitējumu vai radījis apdraudējumu cilvēkiem, videi vai īpašumam, kā arī radījis vai rada būtiskus materiālos un finansiālos zaudējumus un pārsniedz atbildīgo valsts un pašvaldības institūciju ikdienas spējas novērst notikuma postošos apstākļus.

Atbilstoši radīto postījumu apjomam izšķir:

- 1 vietēja mēroga katastrofas – katastrofas radīto postījumu apjoms nepārsniedz vienas pašvaldības administratīvās teritorijas robežas.
- 2 reģionāla mēroga katastrofas – katastrofas radīto postījumu apjoms pārsniedz vienas pašvaldības administratīvās teritorijas robežas.
- 3 valsts mēroga katastrofas – katastrofas radītie postījumi ietekmē visu valsts teritoriju vai nozīmīgu tās daļu.

Pastāv divi katastrofu veidi – dabas katastrofas un cilvēku izraisītās jeb antropogēnās katastrofas.

CIVILĀS AIZSARDZĪBAS UZDEVUMI

Civilās aizsardzības sistēmas uzdevumi ir:

- 1 nodrošināt cilvēku, vides un īpašuma drošību
- 2 pēc iespējas nodrošināt sabiedrībai minimāli nepieciešamās pamatvajadzības katastrofas vai katastrofas draudu gadījumā
- 3 savlaicīgi prognozēt katastrofas draudus
- 4 plānot un savlaicīgi veikt preventīvos pasākumus
- 5 sniegt palīdzību katastrofā cietušajiem un mazināt kaitējumu, ko katastrofa radījusi vai var radīt cilvēkiem, videi un īpašumam
- 6 plānot un veikt atjaunošanas pasākumus
- 7 normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā sniegt un saņemt starptautisko palīdzību
- 8 atbalstīt valsts aizsardzības sistēmu, ja noticis militārs iebrukums vai sācies karš.

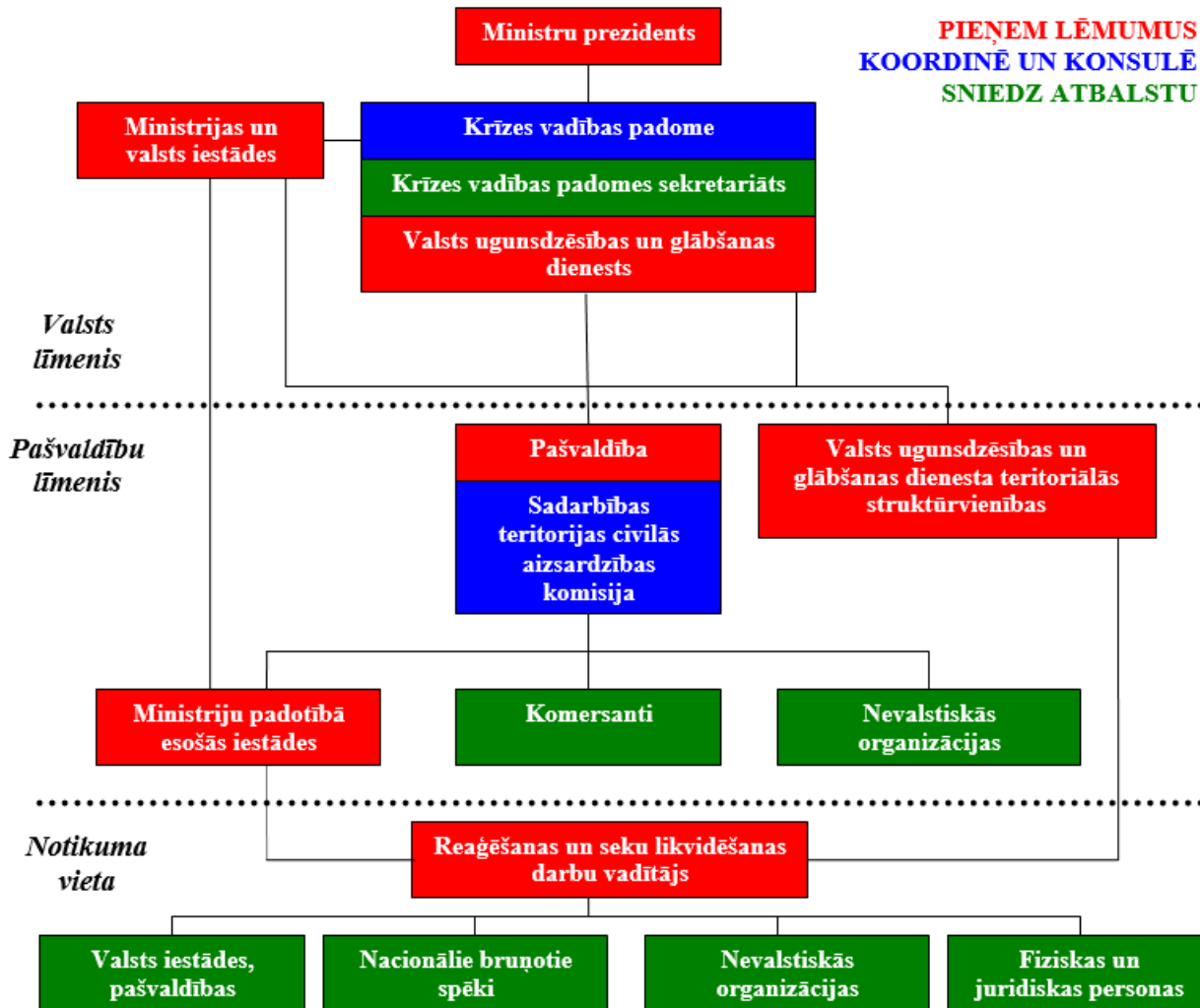
Sabiedrībai nepieciešamās pamatvajadzības ir uzturs, mājoklis, veselības aprūpe, medicīniskā palīdzība, elektroapgāde, ūdensapgāde, siltumapgāde, atkritumu un notekūdeņu savākšana, sakaru nodrošinājums.

CIVILĀS AIZSARDZĪBAS VADĪBA un struktūra

Ministru prezidents uzrauga civilās aizsardzības sistēmas darbību un tās uzdevumu izpildi.

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests vada, koordinē un kontrolē civilās aizsardzības sistēmas darbību.

Ministrijas nodrošina civilās aizsardzības uzdevumu izpildi, nozarei nepieciešamo tiesību aktu projektu izstrādi un katastrofas pārvaldīšanas koordinēšanu valsts, reģionālā un vietējā mērogā.

Civilās aizsardzības pasākumu plānošana

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests sadarbībā ar citām institūcijām izstrādā valsts civilās aizsardzības plānu (<http://polsis.mk.gov.lv/documents/3736>).

Pašvaldība nodrošina ka sadarbībā ar valsts un pašvaldību institūcijām, juridiskajām un fiziskajām personām tiek izstrādāts sadarbības teritorijas civilās aizsardzības plāns.

Paaugstinātas bīstamības objekta īpašnieks vai tiesiskais valdītājs izstrādā paaugstinātas bīstamības objekta civilās aizsardzības plānu.

Kritiskās infrastruktūras objekta īpašnieks vai tiesiskais valdītājs izstrādā objekta civilās aizsardzības plānu, ja objektā var atrasties vairāk par 100 cilvēkiem.

Civilās aizsardzības un katastrofu pārvaldīšanas mācības

Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas mācības iedala:

pēc līmeņiem:

- 1 vietēja līmeņa mācības, kurās pārbauda gatavību vietēja mēroga katastrofai.
- 2 reģionāla līmeņa mācības, kurās pārbauda gatavību reģionāla mēroga katastrofai.
- 3 valsts līmeņa mācības, kurās pārbauda gatavību valsts mēroga katastrofai.
- 4 starptautiska līmeņa mācības, kurās pārbauda vairāku valstu mācību dalībnieku rīcības koordināciju un sadarbību katastrofu pārvaldīšanā

pēc norises veida un mērķiem:

- teorētiskās mācības – diskusijveida mācības, lai pārbaudītu teorētiskās zināšanas, sadarbības iespējas starp iesaistītajiem mācību dalībniekiem, kā arī izvērtētu to prasmi novērtēt situāciju un pieņemt lēmumus.
- praktiskās mācības – mācības ar apdraudējuma imitāciju, personāla un tehnikas iesaistīšanu, lai pārbaudītu iesaistīto mācību dalībnieku koordinētu rīcību civilās aizsardzības sistēmas uzdevumu izpildē.
- kompleksās mācības – mācības, kas apvieno teorētisko un praktisko mācību sadaļu.

Valsts līmeņa mācības vai reģionālā līmeņa mācības rīko ne retāk kā reizi četros gados (<https://www.youtube.com/watch?v=IR0d3rAxS54>).

Starptautiska līmeņa civilās aizsardzības mācību EDREX [pārskats](#)

Apmācība civilās aizsardzības jomā

Vispārējās un profesionālās izglītības iestāde (izņemot koledžu attiecībā uz augstākās izglītības programmām) nodrošina, ka izglītojamais vispārējās un profesionālās izglītības (izņemot profesionālo augstāko izglītību) procesā apgūst obligāto civilās aizsardzības kursu (Cilvēkdrošība).

Augstākās izglītības iestāde nodrošina, ka studējošais augstākās izglītības procesā apgūst obligāto civilās aizsardzības kursu. Civilās aizsardzības kursa apjoms ir ne mazāks kā 1 kredītpunkts. Augstākās izglītības iestāde ir tiesīga papildināt obligātā civilās aizsardzības kursa saturu, tādējādi palielinot tā apjomu atkarībā no studējošo specialitātes.

Apmācības procesā persona, kas nodarbināta paaugstinātas bīstamības objektā apgūst civilās aizsardzības apmācību.

Apmācības obligātās prasības nosaka Ministru kabineta 2017.gada 5.decembra noteikumi Nr.716 "Minimālās prasības obligātā civilās aizsardzības kursa saturam un nodarbināto civilās aizsardzības apmācības saturam"

Iedzīvotāju apziņošana

Iedzīvotāju apziņošanai tiek izmantota valsts agrīnās brīdināšanas sistēma, kur brīdināšanas uzdevumu veic 164 trauksmes sirēnas, bet informēšanas uzdevumu veic TV un RADIO ar kuriem Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam ir noslēgti sadarbības līgumi:

RADIO						
Latvijas radio (LR1, LR2, LR3, LR4 un LR5)	Radio SWH	Radio Skonto	Latvijas Kristīgais Radio	Saldus radio	MG Latgolas bolss	Kurzemes radio
TV						
Latvijas televīzija (LTV1 un LTV7)	LNT	PBK (Pirmais Baltijas kanāls)	Vidusdaugavas TV	Latgales reģionālā televīzija	DAUTKOM TV	
BNS (ziņu aģentūra)						

Vienlaikus apziņošana var tikt veikta izmantojot Valsts policijas, pašvaldības policijas, Nacionālo bruņoto spēku un citu institūciju rīcībā esošās trauksmes un apziņošanas iekārtas (skaļruņus).

ATCERĪETIES: katru gadu maijā un novembrī Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests veic trauksmes sirēnu pārbaudi, tās ieslēdzot uz 3 minūtēm.

Evakuācija katastrofas vai katastrofas draudu gadījumā

Evakuācija ir patstāvīga pārvietošanās norādītajā drošajā virzienā vai pārvietošana uz drošu vietu pirms katastrofas vai katastrofas laikā no teritorijas vai telpas, kur izveidojušies apstākļi rada apdraudējumu cilvēku dzīvībai un veselībai.

Pašvaldība nodrošina iedzīvotāju evakuāciju no katastrofas apdraudētajām vai skartajām teritorijām, kā arī šo iedzīvotāju uzskaiti, pagaidu izmitināšanu, ēdināšanu un sociālo aprūpi.

Informācija par evakuēšanās nepieciešamību un papildus norādījumi Jums tiks sniegti izmantojot RADIO un TV, vai ar Valsts policijas, pašvaldības policijas, Nacionālo bruņoto spēku un citu institūciju rīcībā esošajām trauksmes un apziņošanas iekārtām (skaļruņiem).

Evakuācijas gadījumā ņemiet līdzi personas dokumentus, skaidru naudu, vērtslietas, pārtikas rezervi, dzeramo ūdeni un tikai nepieciešamo apģērbu.

Neceliet paniku un saglabājiet mieru!

Ārkārtas gadījumu soma

Ārkārtas gadījumu soma satur lietas, kas cilvēkam vai ģimenei būs nepieciešamas ilgstošas un paredzamas evakuācijas, kā arī komunālo pakalpojumu (gāze, elektrība, ūdens) padeves pārtraukuma gadījumā. Tajā lieciet:

- 1 svarīgu dokumentu (transportlīdzekļa tehniskā pase, autovadītāja apliecība, pase, ID karte u.c.) kopijas polietilēna iesaiņojumā. Personu apliecinošo dokumentu oriģinālus turiet pie sevis
- 2 nelielu naudas summu. Pārējo naudu un bankas kartes turiet pie sevis
- 3 portatīvo radioaparātu, sērkokiņus vai šķiltavas, lukturīti, baterijas
- 4 daudzfunkcionālu saliekamo nazi, karoti, neplīstošu bļodiņu un krūzīti
- 5 līmlenti, auklu, diegu, adatu, šķēres, papīru un rakstāmpiederumus

- 6 pirmās palīdzības aptieciņu
- 7 laikapstākļiem atbilstošu apģērbu, rezerves apakšveļu un ērtus apavus
- 8 guļammaisu vai segu, tūristu paklājiņu, vēlams telti
- 9 higiēnas piederumus, dvieli, tualetes papīru, vienreizlietojamās salvetes
- 10 pārtiku pāris dienām, ko var lietot bez termiskas apstrādes un ar ilgu derīguma termiņu – sausās zupas, konservus, sausiņus, saldumus ar augstu kaloriju saturu
- 11 dzeramo ūdeni vairākām dienām (ieteicams plastmasas pudelēs)

Sagatavoja: Civilās aizsardzības pārvalde

<https://www.vugd.gov.lv/lv/civila-aizsardziba>